

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY-NC-ND

УДК 94(477.8)»1918/1919»:37.017.4
DOI 10.69550/3041-1467.10.361967

Оксана МЕДВІДЬ

кандидатка історичних наук, доцентка кафедри історії України та правознавства,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана вул. Лесі Українки, 46,
м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (oksana-medvid@ukr.net)

ORCID: 0009-0002-7188-3747
ResearcherID: PMR-1659-2026
Scopus-Author ID: 59303760800

Oksana MEDVID'

Ph.D (History), Associate Professor of Department of Ukraine's History and Law, Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University, 24 Ivan Franko Street, Drohobych, Ukraine, post-
al code 82100 (oksana-medvid@ukr.net)

Бібліографічний опис статті: Медвідь, О. (2026). Ідейні засади та методи формування громадянської свідомості молоді в Західноукраїнській Народній Республіці (1918–1919). *Axis Europae*, 10, 6-14. doi: 10.69550/3041-1467.10.361967

Bibliographic Description of the Article: Medvid', O. (2026). Ideini zasady ta metody formuvannia hromadianskoi svidomosti molodi v Zakhidnoukrainskii Narodnii Respublitsi (1918 – 1919) [Ideological foundations and methods of forming civic consciousness among youth in the West Ukrainian People's Republic (1918 – 1919)]. *Axis Europae*, 10, 6-14. doi: 10.69550/3041-1467.10.361967 [in Ukrainian].

**ІДЕЙНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ
СВІДОМОСТІ МОЛОДІ В ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІЙ
НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ (1918–1919)**

Анотація. Пропонована стаття присвячена аналізу ідейних засад та методів формування громадянської свідомості молоді в Західноукраїнській Народній Республіці (1918 – 1919 рр.). **Мета статті** – аналіз основних ідейних засад та методів формування громадянської свідомості серед молоді в ЗУНР, визначення основних методів, практичних форм реалізації та ефективності в умовах воєнно-політичної нестабільності. **Методологія дослідження** базується на загальноприйнятих принципах науковості, об'єктивності, історизму, методах зовнішньої та внутрішньої критики джерел. **Наукова новизна** полягає в тому, що здійснено комплексний аналіз ідейних засад та методів формування громадянської свідомості молоді в Західноукраїнській Народній Республіці. **Висновки.** Формування громадянської свідомості молоді в період становлення державності було одним із ключових завдань Західноукраїнської

Народної Республіки. В умовах війни та політичної нестабільності уряд прагнув не лише організувати систему управління, а й сформувати національно свідоме покоління громадян. Одним із провідних методів формування громадянської свідомості серед молоді в ЗУНР були навчально-інформаційні методи, реалізовані передусім у шкільній системі. Вони передбачали засвоєння учнями базових знань про державу, право, суспільний устрій та історію українського народу. Важливу роль відігравали позашкільні методи, реалізовані через діяльність громадських і молодіжних організацій. Досвід товариств «Просвіта», «Січ», «Сокіл» був інтегрований у нові державні реалії та використовувався для мобілізації молоді до активної участі в громадському житті. Військово-патріотичні методи стали специфічною рисою формування громадянської свідомості в умовах війни. Молодь залучалася до допоміжних структур Української Галицької Армії, що формувало усвідомлення громадянського обов'язку та колективної відповідальності. Значну роль відіграла преса ЗУНР, яка активно пропагувала ідеї громадянського обов'язку та державної лояльності. В умовах становлення ЗУНР вагомим чинником формування громадянської свідомості молоді виступала церква, передусім Українська греко-католицька церква, яка поєднувала релігійні, культурні та національно-політичні функції.

Ключові слова: ЗУНР, громадянська свідомість, молодь, освіта, патріотичне виховання, державотворення.

IDEOLOGICAL FOUNDATIONS AND METHODS OF FORMING CIVIC CONSCIOUSNESS AMONG YOUTH IN THE WEST UKRAINIAN PEOPLE'S REPUBLIC (1918 – 1919)

Abstract. The proposed article is devoted to the analysis of the ideological foundations and methods of forming civic consciousness among youth in the West Ukrainian People's Republic (1918 – 1919). **The aim** of the article is to examine the main ideological principles and methods of forming civic consciousness among young people in the WUPR, to identify their approaches, practical forms of implementation, and effectiveness in conditions of military and political instability. **The research methodology** is based on generally accepted principles of scientific inquiry, objectivity, historicism, as well as methods of external and internal source criticism. **The scientific novelty** lies in a comprehensive analysis of the ideological foundations and methods of forming civic consciousness among youth in the West Ukrainian People's Republic. **Conclusions.** The formation of civic consciousness among youth during the period of state-building was one of the key tasks of the West Ukrainian People's Republic. In conditions of war and political instability, the government sought not only to establish a system of governance but also to shape a nationally conscious generation of citizens. One of the leading methods of forming civic consciousness among youth in the WUPR was educational and informational approaches, implemented primarily through the school system. These methods involved providing students with basic knowledge about the state, law, social order, and the history of the Ukrainian people. Extracurricular methods, implemented through public and youth organizations, also played an important role. The experience of associations such as «Prosvita», «Sich» and «Sokil» was integrated into the new state realities and used to mobilize youth for active participation in public life. Military-patriotic methods became a specific feature of civic consciousness formation under wartime conditions. Young people were involved in auxiliary structures of the Ukrainian Galician Army, which fostered an awareness of civic duty and collective responsibility. The

press of the WUPR also played a significant role, actively promoting ideas of civic duty and state loyalty. In the conditions of the establishment of the WUPR, the Church – primarily the Ukrainian Greek Catholic Church – was an important factor in shaping civic consciousness, combining religious, cultural, and national-political functions.

Keywords: *WUPR, civic consciousness, youth, education, patriotic upbringing, state-building.*

Постановка проблеми. Проблема формування громадянської свідомості молоді посідала важливе місце в освітній політиці Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР), що постала в умовах розпаду Австро-Угорської монархії та збройної боротьби за українську державність. Короткий період існування ЗУНР (листопад 1918 – липень 1919 рр.) був насичений інтенсивними державотворчими процесами, у межах яких освіта розглядалася як ключовий інструмент формування свідомого громадянина, здатного підтримати нову українську державу.

Громадянська свідомість у тогочасному розумінні поєднувала знання про державу та право, почуття національної належності, готовність до виконання громадянських обов'язків, а також активну участь у суспільному житті. Формування цих якостей серед молоді здійснювалося через систему різноманітних методів, що охоплювали шкільну освіту, позашкільну виховну діяльність, громадські ініціативи та інформаційно-просвітницьку роботу.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика державотворчих процесів у ЗУНР, зокрема й реформування освіти, знайшла відображення у працях М. Литвина (Литвин, 1995), О. Павлишин (Павлишин, 1999), П. Гай-Нижника та В. Солдатенка (Гай-Нижник, Солдатенко, 2009), М. Марчука (Марчук, 2002). Окремі аспекти освітньої політики та національного виховання в ЗУНР висвітлювали Л. Березівська (Березівська, 2018), М. Галів, Т. Батюк, К. Дубина, В. Ільницький (Галів, Дубина, 2021; Галів, Батюк, Шикітка, 2023; Галів, Ільницький, Дубина, 2024), О. Сухомлинська (Сухомлинська, 2000), Т. Висоцька (Висоцька, 2021). Під час широкомасштабного російського вторгнення на територію України історичний досвід громадянського виховання періоду визвольних змагань на західноукраїнських землях початку ХХ ст. набув нового значення та викликає науковий інтерес дослідників М. Багрій (Багрій, 2024), Т. Клубочкіної (Багрій, Клубочкіна, 2025), В. Купрійчук та І. Новіцької (Купрійчук, Новіцька, 2024), О. Медвідь (Медвідь, 2026).

Метою статті є розкриття основних ідейних засад формування громадянської свідомості серед молоді в ЗУНР, визначення їхніх методів, практичних форм реалізації та ефективності в умовах воєнно-політичної нестабільності.

Виклад основного матеріалу. Ідейні засади формування громадянської свідомості в ЗУНР ґрунтувалися на поєднанні національно-демократичних ідей та європейських традицій громадянського виховання. Важливу роль відіграв досвід галицького суспільства кінця ХІХ – початку ХХ ст., де мережа українських шкіл, товариств і культурно-освітніх організацій уже тривалий час виконувала функцію національного та громадянського виховання.

Основними ідейними орієнтирами були: ідея української державності як вищої форми політичної організації нації, принцип громадянської рівності незалежно від соціального походження, поєднання прав і обов'язків громадянина, виховання лояльності до державних інституцій ЗУНР.

Ці засади визначали як зміст, так і методи роботи з молоддю, орієнтуючи їх не лише на передачу знань, а й на формування ціннісних установок і моделей громадянської поведінки.

Після проголошення незалежності освітня система ЗУНР зазнала суттєвих трансформацій. Одним із перших кроків уряду стало утвердження української мови як основної мови навчання у закладах освіти (ЦДІАЛ України, ф. 178, оп. 2, спр. 89, арк. 2). Це рішення мало не лише практичний, а й важливий символічний зміст, адже українська мова почала виконувати роль державної, культурної та освітньої основи.

З метою реалізації цієї політики Державний секретаріат освіти і віросповідань 24 лютого 1919 р. видав спеціальний «Розпорядок», який регламентував викладання української мови у державних середніх школах. В цьому документі вказувалося, що «дирекції всіх державних середніх шкіл з неукраїнською викладною мовою в місцевостях, де досі нема державних шкіл даного типу з українською викладною мовою, мають найдалше до дня 15 марта 1919 р. завести у своїх заведеннях українську викладну мову» (Вісник державних законів і розпорядків Західної Области Української Народної Республіки, 1919). У школах запроваджувалися предмети з історії України, географії українських земель, літератури, що сприяло формуванню національної ідентичності. Особлива увага приділялася викладанню історії України як безперервного процесу державотворення, що мало формувати у молоді відчуття історичної тягlosti української державності. Підручники готувалися з урахуванням національного контексту, а вчителі проходили спеціальні курси, аби адаптуватися до нових програм (ЦДІАЛ України, ф. 178, оп. 2, спр. 89, арк. 2).

Школа в ЗУНР виконувала роль осередку не лише навчання, а й активного громадянського виховання. Виховні методи передбачали формування у молоді дисципліни, колективної відповідальності та готовності до служіння державі. З цією метою проводилися виховні години, присвячені державним святкам, колективні обговорення подій польсько-української війни, наслідування прикладу вчителя як громадянина.

Умови війни надавали цим методам особливої емоційної насиченості, що підсилювало їхній вплив на формування громадянської свідомості молоді.

Важливу роль у формуванні громадянської свідомості відігравали позашкільні методи, реалізовані через діяльність молодіжних, спортивних і культурно-освітніх організацій. Традиції «Просвіти», «Січі», «Сокола» були активно використані в умовах ЗУНР. За сприяння цих організацій молодь брала участь у громадських зібраннях і маніфестаціях, проводила колективні обговорення політичних подій, організувала лекції, читання творів українських авторів, театральні вистави. Позашкільна діяльність сприяла практичному засвоєнню громадянських навичок, формуванню почуття відповідальності за спільну справу та розвитку навичок самоорганізації.

Відомо, що Українська Галицька Армія (УГА) була збройною силою ЗУНР. Вона стала не лише військовим, а й виховним інститутом. Участь молоді в допоміжних структурах Української Галицької Армії, волонтерських ініціативах та тиловому забезпеченні фронту сприяла поєднанню громадянського й національно-визвольного виховання. Багато офіцерів виступали перед вояками з патріотичними промовами, організували вечори української пісні та читання патріотичної поезії (Багрій, Клубочкіна, 2025). Це сприяло формуванню готовності до захисту держави, солідарності та готовності до самопожертви. Водночас такі заходи мали сильний емоційний вплив, що підсилювало громадянську ідентифікацію молоді з державою ЗУНР. У війську активно поширювалися видання патріотичного змісту, газети, листівки. Символіка армії

– українські прапори, герби, традиційна вишивка на уніформі – також підсилювала національну свідомість.

Важливе значення для формування громадянської позиції мали інформаційно-просвітницькі методи, реалізовані через пресу, листівки, публічні виступи та звернення до молоді. Періодичні видання – газети, журнали, брошури – систематично інформували населення про діяльність уряду, армії та просвітницьких організацій, а також публікували матеріали з історії України й нариси про провідних діячів національного руху. Значну популярність здобула національна символіка – тризуб, синьо-жовтий прапор, портрети Тараса Шевченка, Івана Франка, Богдана Хмельницького (Литвин, 1995). Саме завдяки розвитку преси й культурного життя ідеї національного відродження поширювалися навіть у віддалені регіони Галичини, Буковини та Закарпаття, сприяючи активному залученню населення до процесів державотворення.

У період існування ЗУНР важливу роль відігравали також громадські інституції – «Просвіта», кооперативні об'єднання, сільськогосподарські товариства. Вони не лише забезпечували освітню й самоосвітню діяльність, а й організовували широкий спектр патріотичних заходів, зокрема віча, вечори пам'яті, функціонування читалень. У сільській місцевості створювалися бібліотеки, проводилися курси української мови для дорослого населення, що сприяло підвищенню рівня національної свідомості та громадянської активності (Марчук, 2002).

Періодичні видання ЗУНР активно поширювали ідеї громадянського обов'язку, лояльності до держави та національної єдності.

Читання преси, участь у публічних дискусіях, слухання промов політичних діячів сприяли формуванню політичної культури молоді та розвитку критичного мислення.

В умовах становлення Західноукраїнської Народної Республіки вагомим чинником формування громадянської свідомості молоді виступала церква, передусім Українська греко-католицька церква, яка поєднувала релігійні, культурні та національно-політичні функції. Особливу роль у цьому процесі відіграв митрополит Андрей Шептицький, чий пастирські послання стали важливим джерелом формування громадянських і моральних орієнтирів (Пастирські послання митрополита Андрея Шептицького, 1999).

У своєму пастирському листі «Як будувати рідну хату» (1900 р.) митрополит наголошував: «Кожний народ, що хоче стояти самостійно, мусить опертися на власні сили, на працю і жертву своїх синів» (Пастирські послання митрополита Андрея Шептицького, 1999, с. 23). Ця теза формувала уявлення про громадянську відповідальність як основу державності та була особливо актуалізована в період існування ЗУНР. У пастирському посланні 1918 р., виголошеному в умовах державотворчих процесів, митрополит зазначав: «Народ, який не має єдності й дисципліни, не зможе втримати власної держави» (Пастирські послання митрополита Андрея Шептицького, 1999, с. 287). Це положення прямо відображає зв'язок між моральною свідомістю громадян і стабільністю держави.

Важливим аспектом була також участь церкви у вихованні молоді через освітні інституції. Згідно з архівними матеріалами Державного секретаріату освіти і віросповідань: «Релігійне виховання має плекати в молоді чесноти громадянської дисципліни і любові до держави» (ЦДАЛ України, ф. 581, оп. 1, спр. 45, арк. 3). Це свідчить про інтеграцію церковного впливу в державну освітню політику ЗУНР.

Висновки. Формування громадянської свідомості молоді в період становлення державності було одним із ключових завдань Західноукраїнської Народної Республіки.

В умовах війни та політичної нестабільності уряд прагнув не лише організувати систему управління, а й сформувати національно свідоме покоління громадян. Важливу роль відіграв досвід галицького суспільства кінця XIX – початку XX ст., де мережа українських шкіл, товариств і культурно-освітніх організацій уже тривалий час виконувала функцію національного та громадянського виховання. Одним із провідних методів формування громадянської свідомості серед молоді в ЗУНР були навчально-інформаційні методи, реалізовані передусім у шкільній системі. Вони передбачали засвоєння учнями базових знань про державу, право, суспільний устрій та історію українського народу. Важливу роль відігравали позашкільні методи, реалізовані через діяльність громадських і молодіжних організацій. Досвід товариств «Просвіта», «Січ», «Сокіл» був інтегрований у нові державні реалії та використовувався для мобілізації молоді до активної участі в громадському житті. Військово-патріотичні методи стали специфічною рисою формування громадянської свідомості в умовах війни. Молодь залучалася до допоміжних структур Української Галицької Армії, що формувало усвідомлення громадянського обов'язку та колективної відповідальності. Значну роль відігравала преса ЗУНР, зокрема видання «Діло», «Республіка», «Голос з-над Бугу», які активно пропагували ідеї громадянського обов'язку та державної лояльності. В умовах становлення Західноукраїнської Народної Республіки вагомим чинником формування громадянської свідомості молоді виступала церква, передусім Українська греко-католицька церква, яка поєднувала релігійні, культурні та національно-політичні функції. Загалом методи формування громадянської свідомості серед молоді в ЗУНР були комплексними та ґрунтувалися на поєднанні освітніх, виховних, громадських і військово-патріотичних підходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Bagriy, M. (2024). Education of patriotism and civic awareness in future specialists through Ukrainian and foreign literature. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, 30, 36–39. DOI: <http://doi.org/10.15330/msuc.2024.30.36-39>

Bagriy, M., Klubochkina, T. (2025). Education of patriotic and civic values in students through the literature of Western Ukraine. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, 32, 38–42 DOI: <http://doi.org/10.15330/msuc.2025.32.38-42>

Березівська, Л. (2018). Реформування шкільної освіти в добу української революції (1917 – 1921): історіографія та джерела дослідження. *Історико-педагогічний альманах*, 1 (26). С. 34–42. URL: <http://ipa.udpu.edu.ua/article/view/135954/0>

Галів, М., Дубина, К. (2021). Діяльність Дрогобицької державної гімназії у роки Західноукраїнської Народної Республіки (1918 – 1919). *Садиба Франка: науковий збірник заповідника «Нагуєвичі», II*, 646–660.

Галів, М., Ільницький, В., Дубина, К. (2024). Учителі народних (початкових) шкіл Дрогобицького повіту Західно-Української Народної Республіки (1918 – 1919). *Сумський історико-архівний журнал*, XLII, 24–35. DOI: <http://doi.org/10.21272/shaj.2024.i42.p.24>

Галів, М., Батюк, Т., Шикітка, Д. (2023). Діяльність українських громадських організацій Дрогобищини в умовах відродження української державності (1918 – 1919): за матеріалами газети «Дрогобицький Листок». *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія*, 46, 86–93. DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2023-46-86-93>

Висоцька, Т. (2021). Освіта в Україні періоду революції 1917 – 1921 років: незавершена спроба реформування. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*, 1, 168–178. DOI: <http://doi.org/10.25128/2415-3605.21.1.21>

Вісник державних законів і розпорядків Західної Области Української Народної Республіки. (1919, 24 лютого). Станіслав.

Гай-Нижник, П. & Солдатенко, В. (2009). Державотворчий процес у Західноукраїнській Народній Республіці. *Історія державної служби в Україні*. У 5 т. Київ: Ніка-Центр, 2009. Т. 1. С. 509–543.

Діло. (1918). 19 листопада.

Карпенко, О., Мицан, К. (Упор.). (2001). *Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923: документи і матеріали*: у 5 т. 8 кн. Т. 2: Державотворчі й адміністративно-організаційні процеси / уклад.: О. Карпенко, К. Мицан. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2001.

Kupriyчук, V., Novitska, I. (2024). The state policy for the development of out-of-school education during the Ukrainian national revolution (1917 – 1920): experience for Ukraine in the conditions of the russian-ukrainian war. *Економіка. Управління. Інновації*, 35, 223–236. URI: <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/41984>

Литвин, М. (1995). *Історія ЗУНР*. Львів: Ін-т українознавства НАНУ, Олір.

Марчук, М. (2002). Освітня політика в Україні в умовах національно-культурного відродження: етнонаціональні аспекти (1917 – кінець 1920-х років). *Етнічна історія народів Європи*, 12, 96–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2002_12_26.

Медвідь, О. (2026). Громадянське виховання як складова освітньої політики Української Народної Республіки. *Українські історичні студії*, 19(61), 80–86. DOI: <https://doi.org/10.24919/3083-6158.19/61.9>

Нове життя. (1919). 3 січня.

Павлишин, О. (1999). Організація цивільної влади ЗУНР у повітах Галичини (листопад–грудень 1918 року). *Україна модерна*, 2–3, 132–193.

Республіка. (1919). 6 квітня.

Сухомлинська, О. (2000) Ідеї громадянського виховання в українській педагогічній думці ХХ століття. *Педагогіка і психологія*, 3, 12–23.

ЦДІАЛ України – Центральний державний історичний архів України, м. Львів.

REFERENCES

Bagriy, M. (2024). Education of patriotism and civic awareness in future specialists through Ukrainian and foreign literature. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, 30, 36–39. DOI: <http://doi.org/10.15330/msuc.2024.30.36-39> [in Ukrainian].

Bagriy, M., & Klubochkina, T. (2025). Education of patriotic and civic values in students through the literature of Western Ukraine. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, 32, 38–42. DOI: <http://doi.org/10.15330/msuc.2025.32.38-42> [in Ukrainian].

Berezivska, L. (2018). Reformuvannia shkilnoi osvity v dobu ukrainskoi revoliutsii (1917 – 1921): istoriografii ta dzherela doslidzhennia [Reforming school education during the Ukrainian revolution (1917 – 1921): historiography and research sources]. *Istorykopedahohichnyi almanakh*, 1 (26), 34–42. URL: <http://ipa.udpu.edu.ua/article/view/135954/0> [in Ukrainian].

Haliv, M., & Dubyna, K. (2021). Diialnist Drohobytskoi derzhavnoi himnazii u roky Zakhidnoukrainskoi Narodnoi Respubliki (1918 – 1919) [Activities of the Drohobych

State Gymnasium during the years of the West Ukrainian People's Republic (1918 – 1919)]. *Sadyba Franka: naukovyi zbirnyk zapovidnyka «Nahuievychi», II*, 646–660. [in Ukrainian].

Haliv, M., Ilnytskiy, V., & Dubyna, K. (2024). Uchyteli narodnykh (pochatkovykh) shkil Drohobyt'skoho povitu Zakhidno-Ukrainskoi Narodnoi Respubliki (1918 – 1919) [Teachers of public (primary) schools of the Drohobych district of the West Ukrainian People's Republic (1918 – 1919)]. *Sumskiy istoryko-arkhivnyi zhurnal, XLII*, 24–35. DOI: <http://doi.org/10.21272/shaj.2024.i42.p.24> [in Ukrainian].

Haliv, M., Batiuk, T., & Shykitka, D. (2023). Diialnist ukraïnskykh hromadskykh orhanizatsii Drohobychchyny v umovakh vidrodzhennia ukrainskoi derzhavnosti (1918 – 1919): za materialamy hazety «Drohobyt'skyi Lystok» [Activities of Ukrainian Public Organizations in Drohobych County in the Conditions of the Revival of Ukrainian Statehood (1918 – 1919): According to the Materials of the Newspaper «Drohobyt'skyi Lystok» («Drohobych Leaf»)]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriia: Istorii. Vyp. 46. Zbirnyk naukovykh prats*, 86–93. DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2023-46-86-93> [in Ukrainian].

Vysotska, T. (2021). Osvita v Ukraini periodu revoliutsii 1917 – 1921 rokiv: nezavershena sprob reformuvannia [Education in Ukraine during the 1917–1921 Revolution: An Unfinished Attempt at Reform]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriia: pedahohika, 1*, 168–178. DOI: <http://doi.org/10.25128/2415-3605.21.1.21> [in Ukrainian].

Visnyk derzhavnykh zakoniv i rozporiadkiv Zakhidnoi Oblasty Ukrainskoi Narodnoi Respubliki. (1919, February 24). [Bulletin of State Laws and Regulations of the Western Region of the Ukrainian People's Republic. Issue 2]. Stanislav. [in Ukrainian].

Hai-Nyzhnyk, P., & Soldatenko, V. (2009). Derzhavotvorchyi protses u Zakhidnoukrainskii Narodnii Respublitsi [State-building process in the Western Ukrainian People's Republic.]. *Istorii derzhavnoi sluzhby v Ukraini – History of civil service in Ukraine. U 5 t.* (Vol. 1, pp. 509–543). Kyiv: Nika-Tsentr. [in Ukrainian].

Dilo. (1918, November 19). [Work (newspaper)]. [in Ukrainian].

Karpenko, O., & Mytsan, K. (Comps.) (2001). *Zakhidno-Ukrainska Narodna Respublika 1918 – 1923: dokumenty i materialy. T. 2: Derzhavotvorchyi y administratyvno-orhanizatsiini protsesy* [West Ukrainian People's Republic 1918 – 1923: documents and materials: in 5 volumes. 8 volumes. Volume 2: State-making and administrative-organizational processes]. Ivano-Frankivsk: Misto NV. [in Ukrainian].

Kupriichuk, V., & Novitska, I. (2024). The state policy for the development of out-of-school education during the Ukrainian national revolution (1917 – 1920): experience for Ukraine in the conditions of the russian-ukrainian war. *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii*, 35, 223–236. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/41984> [in Ukrainian].

Lytvyn, M. (1995). *Istorii ZUNR* [History of WUPR]. Lviv: In-t ukraïnoznavstva NANU, Olir. [in Ukrainian].

Marchuk, M. (2002). Osvitnia polityka v Ukraini v umovakh natsionalno-kulturnoho vidrodzhennia: etnonatsionalni aspekty (1917 – kinets 1920-kh rokiv) [Educational policy in Ukraine in the context of national and cultural revival: ethno-national aspects (1917 – late 1920s)]. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy, 12*, 96–100. [in Ukrainian]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2002_12_26.

Medvid, O. (2026). Hromadianske vykhovannia yak skladova osvithoi polityky Ukrainskoi Narodnoi Respubliki [Civic education as a component of the educational policy

of the Ukrainian People's Republic]. *Ukrainski istorychni studii*, 19(61), 80–86. DOI: <https://doi.org/10.24919/3083-6158.19/61.9> [in Ukrainian].

Nove zhyttia. (1919, January 3). [New life, newspaper]. [in Ukrainian].

Pavlyshyn, O. (1999). Orhanizatsiia tsyvilnoi vlady ZUNR u povitakh Halychyny (lystopad–hruden 1918 roku) [Organization of the civil authorities of the Western Ukrainian People's Republic in the counties of Galicia (November–December 1918)]. *Ukraina moderna*, 2–3, 132–193. [in Ukrainian].

Respublyka. (1919, April 6). [Republic, newspaper]. [in Ukrainian].

Sukhomlynska, O. (2000). Idei hromadianskoho vykhovannia v ukrainskii pedahohichnii dumtsi XX stolittia [Ideas of civic education in Ukrainian pedagogical thought of the 20th century]. *Pedahohika i psykhohohiia*, 3, 12–23. [in Ukrainian].

TsDIAL Ukrainy – *Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv* [Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv].

Стаття надійшла до редакції 29 грудня 2025 р.

Стаття рекомендована до публікації 30.04.2026.

Стаття опублікована 30.05.2026.